

Föreningen Jöns Henrikssons Minne Prästgårdsparken i Östra Sallerup

Jöns Henriksson prästvigdes 1648 i Köpenhamn till att vara präst i Sallerups och Långaröds socknar. När han tillträdde var Skåne fortfarande danskt. Jens Henrichsen hette han då och han växte upp vid Frederiksborgs slott på Själland där hans far troligen var chefsträdgårdsmästaren hos kung Christian IV. Den unge prästen visste därför mycket om trädgårdar och parker och kunde skapa Prästaparken i Östra Sallerup. Han var kvar här under den oroliga tiden av dansk-svenska krig och fram till sin död 1689. Föreningen Jöns Henrikssons Minne vars syfte är att restaurera prästgårdsparken, att främja minnet av Jöns Henriksson och hans tid samt att forska och dokumentera om honom och Sallerups skvadron bildades 1991.

Parken. Ett intressant fornminne beläget ett par hundra meter sydost om kyrkan. Det muromgärdade området är cirka 260x220 meter, indelat i fyra kvarter åtskilda av vägar och kanaler. Utförandet skedde sannolikt i en långsam process under hela Jöns Henrikssons tid i byn, från de första fiskdammarna närmast prästgården till hela den

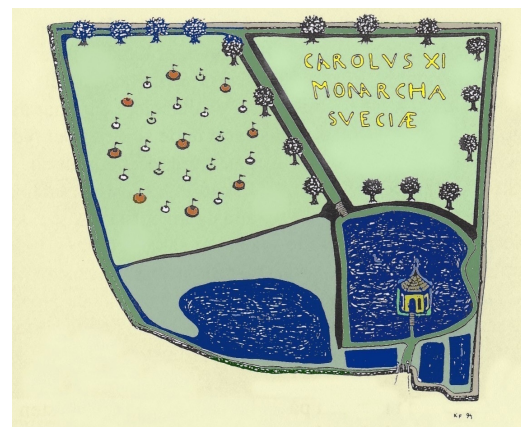
eleganta parken i renässansstil. I parkens sydvästra kvarter formar dubbla stenrader nio meter stora bokstäver. Den latinska texten är:

**CAROLVS XI
MONARCHA
SVECIAE**

(Karl XI Sveriges konung) – en mycket ovanlig kungahyllning, kanske ett försök till att blidka den nya svenska makten.

I det sydöstra kvarteret bildar tjugofem stenrundlar, något som liknar en kompassros vars diameter är cirka nittio meter. Rundlarna har placerats nära väderstreckens riktningar i två koncentriska cirklar runt en i mitten.

I parkens nordvästra kvarter finns dammar som använts till fiskodling. Vid en arkeologisk undersökning i samband med rensning av den största dammen fann man bland annat fjäll av karpfisk. Troligen ruda.

Genom att ingen förändrade parken efter prästens död så är den en av få bevarade från 1600-talets Europa. Den fick så småningom växa igen för att från 1925 återuppväckas. Skötselåtgärder har gjorts i omgångar och på 1990-talet utfördes förutom restaurering även dokumentation och uppmätning. Föreningens medlemmar deltog tillsammans med hitresta volontärer från olika länder. Efter att parken 2012 öppnats upp genom en större avverkning, sökte och fick föreningen bidrag från länsstyrelsen under tio år. Det möjliggjorde att parken ansades under växtperioden, att kanaler och dammar rensades samt att gångstråk byggdes, men 2024 tvingades vi ta bort alla spänger, broar, bänkar och bord från parken samt sluta med skötsel.

Tillgänglighet. Parken ligger på privat mark och ägarskifte pågår. Efter kontakt räknar vi med att parken framöver kommer att kunna hållas öppen och tillgänglig. Allmänheten har enligt ett servitut rätt att gå på grusvägen söderut mellan byggnaderna för att komma till parken. Observera att man inte kan köra bil dit. Parkering sker vid Kulturhuset som också har söndagsöppet café. Rejält på fötterna rekommenderas.

Föreningen. I Kulturhuset har vi en utställning med information om prästen, parken och Sallerups skvadron. En modell i barnvänlig höjd visar hur parken och byn kan ha sett ut på 1680-talet. Öppet söndagar 12-16 under den period Kulturhuset är öppet, med gratis drop-in-guidning på söndagar under säsong och i samband med Kulturhusets julmarknad. För tider se hemsidan. Vi arrangerar olika föreläsningar och utflykter. Det går bra att boka egna gruppguidningar hos oss och de två andra föreningarna i Östra Sallerup genom det gemensamma telefonnumret 0415 - 301990.

Medlemskap i Föreningen Jöns Henrikssons Minne ger rabatter och andra fördelar. Medlemsavgiften på 150 kronor sätts in på föreningens bankgiro 5383-5096 eller swish 123 418 11 45.

Vänligen uppge namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress.

För guidetider, aktuellt program och omfattande historisk information se hemsidan:

www.karlxistenar.se.

Kontakt: info@karlxistenar.se

251116